

Karriere-kompasset

Karrierevalgs-kompetencer indgår i en lang række forskningsundersøgelser og vejledningsteorier

i mange af disse fremstår strukturen af karrierevalgs-kompetencer fortsat uklar.

På baggrund af litteraturforskning, kvalitative interviews, og faktoranalyser af data og stikprøver, har de hollandske forskere Kuijpers og Scheerens (2006) efterfølgende udarbejdet en flerdimensional beskrivelse og model over karrierevalgs- kompetencer.

Kuijpers og Scheerens skelnede mellem fem karriere- kompetencer:

1. **karriere-refleksion:** refleksion over egne kompetencer i forhold til ens karriere;
2. **motivations-refleksion:** refleksion over egne ønsker og værdier i forhold til ens karriere;
3. **udforskning** arbejde og orientering der matcher ens egen identitet og kompetencer til de ønskede værdier og kompetencer i en konkret arbejdssituation;
4. **netværk**, at opsøge og udnytte kontakter, der er relevante for en karriere
5. **karriere-kontrol** den karriere-relaterede planlægning og påvirkning af læring og arbejdsprocesser;

Efterfølgende har Euroguidance Holland designet den grafiske model **Karrierekompasset**

På en studierejse til Estland blev jeg præsenteret for kompasset, som bruges i både Estland og Letland både i grundskole og ungdomsuddannelserne og af jobcentrene.

Jeg har efterfølgende fået tilsagn fra Holland til at oversætte og videreformidle diagram og baggrundsviden om kompasset

De fem karrierekompetencer indgår på forskellig vis i de to kompas-arbejdsformer:

A: Karriere-dialogen (med brug af karrierekompas på A4-side)

B: Karrierekompasset (med brug af karriere-kompassmåttten samt spørgsmål fra liste)

A: Karrierekompas-dialogen (én-til-én)

- Afklaring af mål og indhold for samtalen (tænk over længden, mulighed for opfølgning)

Indholdet af samtalen

Refleksion over handlinger i den forløbne periode siden sidst: **(FVK):**

Dine fremskridt i karrierens/uddannelsens trin • Hvilke trin er opnået?

- Fremskridt i dine læringsresultater (**F**, hvad der er foregået/foregår og hvordan)
- Fremskridt i dit velbefindende og min tilfredshed • Hvad var vigtigt? (**V** =Vigtigt)

- Hvad er dine intentioner eller læringsønsker? (K =konklusioner)

Problemformuleringsfase

Afklaring af lærings- eller karriere-spørgsmål og undersøgelse af karriere

Fortæl hvad du er god til/kompetencer der skal arbejdes på/Hvad finder du vigtigt på arbejde / skole, og hvorfor?

Tror du, du nemt kan finde arbejde i dette erhverv? Hvorfor / hvorfor ikke?

Motivrefleksion • På hvilket grundlag har du vælger denne uddannelse?

Konstruktiv fase

- Hvordan kan du arbejde med din læring eller karriere spørgsmål?
- lærings- eller karriere-aktiviteter skal være specifikke og målbare, således at eleven støttes heri• Hvilke løsninger kan du/eleven tænke på?
- Hvilke aktiviteter vil du udføre? Hvornår? Hvem vil du bede om yderligere hjælp?

Afsluttende fase

- Resumé af samtalen/Tanker om forløbet af samtalen/aftaler om opfølgning/farvel

B: Gruppevejledning med brug af spørgsmål og karrierekompass-måtten

1. Gruppen samles rundt om karrierekompasset
2. Til hver af de fem områder A-E lagt er der kuverter med spørgsmål/liste med spørgsmål
3. Elev trækker en kuvert fra hver af grupperne A-E og lægger dem på kompassets fem felter. Alternativt får eleven et spørgsmål fra facilitator om den konkrete kompetence
4. Eleven stiller sig i centrum og bevæger sig kompasset rundt ved at besvare spørgsmålene et ad gangen
5. Andre elever og gruppefacilitator kan, afhængigt af tidsrammen, kommentere og stille uddybende spørgsmål
6. Vejledende tid 5 minutter pr elev, herefter indtræder ny elev, og nye spørgsmål trækkes

Udvalgte spørgsmål indenfor de fem karriere-kompetencer (ud fra kompassets fem felter A-E)

A) Spørgsmål om dine evner og kompetencer

3 Hvilke kvaliteter/evner/kompetencer hos dig selv er du stolt af, og hvorfor?

5 Hvilke personlige kvaliteter vil du gerne udvikle yderligere? Hvordan kan du opnå dette?

6 Hvilke ting og kvaliteter har du nogle gange modtaget ros for?

7 Hvad har du klaret dig godt med i skolen?

8 Hvad har ikke du klaret dig så godt med i skolen?

9 Hvad er du god til derhjemme eller i en (sports-) klub/forening/gruppe?

B) Spørgsmål om dine motiver

2. Hvordan fandt du ud af, hvad du ønsker at være?

3. Hvad vil du opnå i din karriere, og hvorfor?

4. (Hvordan) har vejledning og rådgivning fra andre end forældre og venner påvirket dine motiver?

5. Hvilke karrieremuligheder har du tvivlet mest på og hvorfor?

6. Hvad er vigtigt for dig når du vælger en uddannelse?

C) Spørgsmål om din egen udforskning/undersøgelse af dine muligheder

1. Hvornår og hvordan har din udforskning af muligheder hjulpet dig indtil nu?

2. Hvem har hjulpet dig med at få et realistisk og aktuelt billede af dine muligheder ?
Hvordan foregik det ?

3. Set i bakspejlet, i hvilket omfang har dit eget fremtidsbillede været realistisk?

5. Hvor ville du søge efter information om muligheder på arbejdsmarkedet?

7. Er der mange jobmuligheder i det arbejdsområde, du ønsker at uddanne dig til?

9. Har du været i praktik, eller kan du komme i praktik i din påtænkte branche/uddannelse ?

D) Spørgsmål om dit netværk

2. Hvilke personer hjulpet dig med at danne et realistisk billede af dine muligheder?

3. Hvilke kontaktpersoner i dit netværk kan hjælpe dig med oplysninger og kommentarer om dine karrieremuligheder?

4. Hvem fra dit netværk var vigtige i forhold til dette valg, og hvorfor?

6. Hvilke andre kan hjælpe dig med at undersøge hvilke erhverv du vil kunne lide?

7. Hvem kan hjælpe dig med at opdage, hvad en bestemt profession indebærer?

E) Spørgsmål om din karrierevejledning og din karrierekontrol

2. Når du ser tilbage på din vejledning ,hvad vil du anbefale andre at gøre? Og hvad ikke?

3. Hvilke særlige ting eller vejledningsmetoder hjulpet dig med at forme dit karrierevalg?
5. Hvordan vil du håndtere og forberede dig til næste skridt i dit karrierevalg?
6. Hvilke skridt kan du tage for at finde ud af, hvad du virkelig ønsker?
8. Hvordan kan et praktikophold hjælpe dig med at vælge eller fravælge en uddannelse?
9. Hvilke vigtige ting er det vigtigt for dig at undersøge på en åben dag/et besøg, når du skal vælger uddannelse?
10. Hvilke ting har din vejleder hjulpet med , og hvilke ting har vejlederen ikke kunnet hjælpe med ?

Diagrammet og komplet liste over spørgsmål kan downloades fra Ungdomsuddannelsernes Vejlederforenings hjemmeside www.uuvf.dk. Man kan selvfølgelig selv udarbejde/erstatte spørgsmål efter behov

Karrierekompasset er for mig et godt værktøj til på samme tid at arbejde med vejledningsmål i et fællesskab. Samtidig er det velegnet til at få struktur og retning på de forskellige kompetencer der indgår inden valg af uddannelse/job og under selve uddannelse i forhold til overgang til ny uddannelse eller job

Benny Wielandt

Næsformand UUVF(til daglig Vejleder på TEC)